

Tưởng Năng Tiến – Du Lịch Tâm Linh

"Con người là loài vật điên khùng nhất. Y tôn thờ những thần linh chẳng ai nhìn thấy và đập phá thiên nhiên hiển hiện ở mọi nơi mà chẳng hề biết chính đấng Thiên Nhiên này là một Thần Linh y sẽ phải tôn kính." [Hubert Reeves](#)

Nhà thơ [Inra Sara](#) cho biết người Cham không cắm hoa trong bình và cũng chẳng thích ngắt bông hay chưng hoa hòe, hoa sói gì ráo trọi. Họ cứ để “cho nó giữa bao la hay xó kẹt thiên nhiên” thôi.

Dân Việt thì khác. Mặc dù đã sống trong xã hội mới (Xã Hội Chủ Nghĩa) từ nhiều thập niên qua nhưng “tinh thần làm chủ tập thể” của họ, xem chừng, vẫn còn rất thấp. Cái gì người Việt cũng nhất định phải vợ về làm của riêng mới chịu (kể cả bông hoa) khiến báo chí nhà nước than phiền quá xá:

[Nạn trộm hoa bùng phát](#)

[Cảnh giác với tội phạm trộm cây cảnh](#)

[Ngủ một giấc dậy cây hoa giấy trước nhà đã không cánh mà bay](#)

[Nhức nhối nạn trộm hoa trên quốc lộ](#)

Nhà văn [Nguyễn Đình Bồn](#) cảm râm: “Những bồn hoa tết tại Hà Nội chỉ sau một đêm là mất sạch!” Trời đất! Tưởng gì? Chớ bị trộm có mấy chậu hoa giấy hay mấy bồn hoa tết (chuyện nhỏ như con thỏ) thôi mà cũng nói này nói nọ làm chi, cho má nó khi.

Nước ta còn nhiều vụ trộm hoành tráng và ngoạn mục hơn nhiều, theo tường thuật của FB [Đỗ Duy Ngọc](#):

Thời nay ở xứ Việt, người ta không chỉ vào rừng lấy gỗ về làm những ngôi nhà đồ sộ tốn hàng trăm mét khối, không chỉ đốn cây rừng về làm bàn ghế, tủ giường chạm khắc lờm chờm để chứng tỏ mình giàu, mình là giới quý tộc. Những trọc phú thời nay còn đốn nguyên cả cây rừng cổ thụ về trồng ở sân nhà mình. Đem cây rừng về nhà người ta gọi là "di thực". Rừng tan hoang vì thủy điện, rừng không còn vì những thú sở hữu của những kẻ lăm tiền.

Di thực, nói nào ngay, không phải là một hiện tượng phổ biến. Núi rừng tan hoang/điều tàn cũng không phải chỉ do đấm làm thủy điện, đấm lâm tặc, hay đấm trọc phú mà còn có sự tiếp tay không ngừng của đấm sư tăng (thuộc GHPGVN) trong việc khai thác du lịch tâm linh nữa.

Bình bút [Văn Tâm](#) (Tạp Chí Luật Khoa) cho biết: Bốn mươi năm thành lập Giáo hội Phật giáo Việt Nam: Hơn 20 năm xẻ núi xây chùa ...

Năm 2003, chùa Bái Đính, tỉnh Ninh Bình được xây dựng trên một sườn núi với tổng diện tích 539 ha. Chùa rộng đến mức nhà chùa phải chi 10 tỷ đồng mỗi năm [để thắp sáng](#). Năm 2021, khu du lịch tâm linh [Tây Yên Tử](#) tỉnh Bắc Giang vừa đón khách vừa tiếp tục được xây dựng. Khu du lịch sẽ giúp du khách khám phá cuộc

đời của vua Trần Nhân Tông. Để có trải nghiệm khám phá này, phải đánh đổi 136 ha đất sườn núi.

Ở Ninh Bình, chùa Bái Đính không dừng lại ở 539,2 ha được cấp ban đầu. Năm 2010, sau hơn hai năm khánh thành, ngôi chùa này [được mở rộng](#) thêm 424,8 ha đất. Ở Nghệ An, chính quyền huyện Diễn Châu bắt đầu xây dựng quần thể văn hóa tâm linh đền Công rộng 130 ha vào năm 2018. Năm 2020, một ngôi chùa trong quần thể bị phát hiện là [được xây dựng](#) trên 4,8 ha đất rừng phòng hộ...

Cuộc đua bất tận đó không chỉ tốn những quả đồi. Chùa Bái Đính đã [dùng 900 mét khối gỗ tứ thiết](#) để dựng cột cho Điện thờ Phật Bà Quan Âm. Tam quan và hành lang ngôi chùa dài đến ba cây số (dài nhất Việt Nam) được dựng toàn bộ bằng cột gỗ. Chùa tốn đến 3 tỷ đồng/ năm chỉ để chống mối mọt cho hàng nghìn chiếc cột, cửa bằng gỗ.

“Thật đau khổ cho một dân tộc không có đức tin nhưng sẽ bị thương hơn cho một dân tộc mù quáng.” [Nguyễn Tiến Tường](#) (Trí Thức Việt Nam - 30.10.20)

Xem thế mới biết là ngoài cái “tập quán” trộm hoa ngoài lộ mang về nhà chơi, bứng cây trong rừng đem về nhà trồng, dân Việt còn thích bỏ Phật/Chúa/ Thánh/ Thần vào những điện thờ hay chùa chiền hoành tráng để thờ cúng nữa. Thị hiếu

này quả là có hơi bất bình thường, và (ngó bộ) không được “minh triết” gì cho lắm:

Đức Đạt Lai Lạt Ma: “The purpose of all the major religious traditions is not to construct big temples on the outside, but to create temples of goodness and compassion inside, in our hearts. Mục đích chính yếu của tất cả các truyền thống tôn giáo không phải là để xây dựng những điện thờ nguy nga bên ngoài mà để tạo ra các thánh điện của lòng nhân hậu và từ bi bên trong, trong lòng của chúng ta.” (Translated by [T.T Thích Nguyên Tạng](#)).

Triết gia Baruch Spinoza: “Stop going into those dark, cold temples that you built yourself and saying they are my house. My house is in the mountains, in the woods, rivers, lakes, beaches. That's where I live and there I express my love for you. Đừng bước chân vào những ngôi đền tối tăm lạnh lẽo mà chính các con xây nên rồi bảo đấy là nhà của ta. Nhà của ta là ở trên núi, trong rừng, trên sông, hồ, bãi biển. Đấy mới là nơi ta sống và đấy là nơi mà ta bày tỏ lòng thương yêu của ta với các con. (Translated by [Nguyễn Bá Trạc](#)).

Tự ngàn xưa, dân bản địa ở VN cũng đã quan niệm thế rồi:

Yàng tập trung trên các đỉnh núi. Vì vậy mà người Tây Nguyên gọi những Yàng ấy là Yàng Núi, thần Núi, nên phải luôn cúng núi. Cho dù bây giờ là thời hiện đại, con người có thể biết chuyện toàn thế giới trong một cái nhấp chuột trên Internet thì sự linh thiêng của một ngọn núi ở một quê xứ cứ sừng sững trong

lòng bất kỳ ai. Đỉnh Ngok Linh, người Sê Đăng, Giẻ Triêng tuyệt đối không để trời cao giận dữ, không tự tiện mở đường, xẻ núi...

Không chỉ người bản địa Tây Nguyên, người Chăm ở miền duyên hải cũng kiêng nể thần núi... Chỉ có những người bất chấp tâm linh mới hành động mà không cần điểm tựa của trời đất, chân lý, quá khứ. Càng “phi tâm linh” càng hung dữ, càng không kiêng nể cái gì, cho dù là trời xanh hay núi cao, sẵn sàng tàn phá và tàn ác với thiên nhiên. Và khi con người ta có đủ độ tàn bạo để cạo sạch thảm thực vật trên một ngọn núi thì quả người ấy chẳng coi thần thánh ra cái thể thống gì. (Nguyễn Hàng Tình. [“Mây Gió Tâm Linh.”](#) Thanh Niên Online 28 Jan. 1993).

Chính vì bản chất vô thần, và “tàn ác với thiên nhiên” nên đám sư tăng quốc doanh, và bọn cán bộ nhà nước – hiện nay – đang chung tay “khai thác thánh thần” để trục lợi (qua những dịch vụ du lịch tâm linh) ở khắp mọi nơi:

[Khai thác du lịch tâm linh từ khía cạnh các công ty du lịch](#)

[Du lịch tâm linh, về nguồn hút khách](#)

[Các điểm du lịch văn hóa tâm linh nổi tiếng tại Quảng Bình](#)

[Du lịch tâm linh tại Hạ Long](#)

[Du lịch tâm linh Sapa và những điểm đến linh thiêng bạn nên biết](#)

[Quảng Ninh: Du lịch tâm linh hướng tới điểm đến 4 mùa](#)

Nhà báo [Nhật Lệ](#) đặt câu hỏi:

Thử tưởng tượng ở một đất nước với 9.000 lễ hội lớn nhỏ trong một năm, điều gì đang xảy ra? Có điều gì bất bình thường khi con người hiện đại ngày càng xa rời giá trị tinh thần để đến với thế giới vật chất, lại bầu víu nơi lẫn ranh chánh tín và mê tín để tìm cho mình một lối thoát? Vì sao đi lễ chùa phải cầu xin lợi lộc, tiền tài, địa vị và cả sự bình an sau khi tranh đoạt quyền lợi với người khác? Vì sao phải xì xụp khấn vái với mâm cúng thật to để mong cầu giá trị vật chất, mà quay lưng với đạo đức và chữ hiếu? Nhét tiền lẻ vào tay tượng Phật, ném tiền xuống hồ, hay mang tiền rải khắp nơi để làm gì? Giá trị lễ hội có giúp con người hiện đại thay đổi, hay lại càng rơi vào mê lầm, tiếp tay cho một lớp người dám buôn thần bán thánh, kinh doanh tín ngưỡng?

Sâu xa hơn, nhiều người cho rằng đây là cuộc khủng hoảng niềm tin, mà lễ hội ra đời càng nhiều chính là sự bù đắp thiếu hụt kinh khủng đó.

Ngày nào mà cái nhà nước hiện hành ở VN còn tồn tại, và cái [Ủy Ban Tôn Giáo Chính Phủ](#) còn “quản lý [tín ngưỡng tôn giáo](#)” thì “khủng hoảng niềm tin” là điều không thể tránh khỏi ở đất nước này.